

Odlišné stanovisko sudcu Milana Ľalíka

Podľa § 32 ods. 1 zákona o ústavnom súde uplatňujem proti výroku i odôvodneniu uznesenia odlišné stanovisko, pretože som toho názoru, že návrhu malo byť vyhovené. K tomuto záveru ma vedú tieto stručné dôvody:

1. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sa môže každý domáhať stanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde. Uvedené ustanovenie zakotvuje právo na súdnu ochranu, ktorého neoddeliteľnou súčasťou je aj právo na prístup k súdu pri splnení podmienok ustanovených zákonom (čl. 46 ods. 4 ústavy). Rovnaké právo je garantované aj v čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 14 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach.

2. Vo všeobecnej rovine platí, že právo na prístup na súd nie je absolútne, ale že môže podliehať určitým obmedzeniam. Tie napokon vyplývajú i priamo zo znenia čl. 46 ods. 1 ústavy, ktorý garantuje právo domáhať sa svojho práva na súde stanoveným spôsobom, kedy podmienky a podrobnosti stanoví zákon (čl. 46 ods. 4 ústavy), čiže procesný predpis, ktorým je Civilný sporový poriadok.

3. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý slúži na nápravu právnych väd rozhodnutí odvolacieho súdu (§ 421 CSP) a v určitých prípadoch i väd konania (§ 420 CSP) založený na revíznom opravnom systéme.

4. Pripomínam, že ústavný súd vo svojej konštantnej judikatúre nepovažuje právo na dovolanie za ústavne garantované; pokiaľ by tzv. mimoriadne opravné prostriedky neboli pripustené vôbec, nepochybne by taká úprava z tohto pohľadu i z pohľadu ústavnoprávneho obstála. Na druhej strane však zdôrazňuje, že pokiaľ sa zákonodarca rozhodne inštitút dovolania vytvoriť, rozhodovanie o ňom nemožno vynímať z rámca ústavnoprávnych princípov a ústavne zaručených práv a slobôd

jednotlivca, a to hlavne práva na prístup k súdu a na spravodlivý proces (porovnaj I. ÚS 167/2012, I. ÚS 164/2012 a pod).

5. Ústavný súd sa preto ani *de lege lata* nemôže vyhnúť hodnoteniu prípustnosti dovolania, lebo v hre je stále prístup na dovolací súd (a riziko *denegatio iustitiae*) v takej závažnej otázke, akou je ochrana ústavou zaručených základných práv a slobôd. Toto právo môže byť obmedzené len v nevyhnutnej miere a takým spôsobom, aby nebola zasiahnutá jeho samotná podstata; každé také obmedzenie musí sledovať legitímny cieľ a medzi použitými prostriedkami a sledovaným cieľom musí byť rozumný pomer.

6. Takže záver ústavného súdu, že otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu (bod 12 uznesenia), je zjavne ústavne deficitný a v rozpore s čl. 124 a nasl. ústavy.

7. Najvyšší súd ako súd dovolací svojím napadnutým rozhodnutím totiž nerešpektoval svoju ústavnú povinnosť (porovnaj čl. 152 ods. 4 ústavy) chrániť základné práva a slobody sťažovateľa vrátane povinnosti voliť pri posudzovaní jeho dovolania ústretovejší či ústavnokonformný prístup k jeho právu na súdnu ochranu, resp. právu na prístup k dovolaciemu súdu.

8. Zákon totiž nestanoví žiadnu konkrétnu formu, akou má dovolateľ vymedziť, v čom vidí splnenie predpokladov prípustnosti dovolania. Preto sa uplatní len všeobecná požiadavka, aby tento údaj bol z obsahu dovolania rozpoznateľný. Nie je preto nevyhnutné, aby v ňom dovolateľ výslovne použil určitú uvádzajúcu formuláciu, z ktorej by vyplynulo, že sa v tejto časti dovolania zaoberá práve otázkou jeho prípustnosti. Táto náležitosť môže byť v dovolaní uvedená na akomkoľvek mieste a môže mať akúkoľvek formu, ak z nej bude jednoznačne vyplývať názor sťažovateľa na spôsob riešenia otázky hmotného alebo procesného práva v napadnutom rozhodnutí z hľadiska doterajšej judikatúry dovolacieho súdu. Samozrejme, úlohou dovolacieho súdu nie je, aby svojím výkladom textu dovolania fakticky dopĺňal či domýšľal niektoré jeho náležitosti. Pri posudzovaní jeho obsahu však nesmie postupovať

prepiato formalisticky a odmietnuť dovolanie len z toho dôvodu, že dovolateľ určitú náležitosť nevyjadril celkom pregnantne či podľa predstáv dovolacieho súdu, ak je zo znenia dovolania zrejmé, ktorý z predpokladov prípustnosti dovolania, ak ich dovolateľ uviedol viac, mal byť v prípade napadnutého rozhodnutia dovolacieho súdu splnený.

9. Skúmanie prípustnosti dovolania je tak vecou dovolacieho súdu, ktorý ale nie je viazaný jeho vymedzením (§ 419 CSP – ak to zákon pripúšťa). Ak zákon raz uvedie, proti ktorému rozhodnutiu je dovolanie prípustné, potom nemôže dovolací súd také dovolanie odmietnuť len preto, že dovolateľ jeho prípustnosť odvodzuje z obidvoch ustanovení (§ 420 a § 421 CSP), alebo v ňom uvedie všetky možnosti z uvedených ustanovení, ktoré považuje dovolateľ za opodstatnené. Z toho vyplýva záver, že aj kumulácia dôvodov dovolania je prípustná, a to aj v prípade ich „konkurencie“; dovolací súd má potom iba posúdiť, či a ktorý z dôvodov prípustnosti dovolania je alebo nie je naplnený.

10. Uvedené východiská boli relevantné aj pre posúdenie, či dovolanie sťažovateľa v jeho veci spĺňa všetky zákonom ustanovené náležitosti; z obsahu jeho dovolania vyplýva, že túto podmienku sťažovateľ splnil. V tejto situácii som preto považoval záver najvyššieho súdu, podľa ktorého je zo zákona vylúčená kumulácia všetkých troch dovolacích dôvodov uvedených v § 421 ods. 1 CSP, za svojvoľný, a teda nesprávny či neústavný k označeným základným právam sťažovateľa, ktorých porušenie namieta.

11. Pokiaľ teda ústavná sťažnosť smerovala proti uzneseniu najvyššieho súdu, ktorým bolo dovolanie sťažovateľa odmietnuté, ústavný súd mal konštatovať jej dôvodnosť a v celom rozsahu jej vyhovieť.

V Košiciach 12. decembra 2017